

Veckans växt v. 8 2008

Hallon (*Rubus idaeus* L.)

Hallon är ett av de viktigaste bärslagen inom det artrika släktet *Rubus*, tillika en sann kosmopolit med naturlig utbredning i större delen av den tempererade zonen. Att berget Ida i Mindre Asien ingår i utbredningsområdet framgår av artnamnet *idaeus*. I Sverige räknas hallonet som ett av våra mest älskade bär. Var helst människan röjt sina boplatser har hallonet kommit som sällskap. Det trivs i öppna soliga miljöer, på hyggen och steniga marker. Namnet hallon kan härledas från *hall* som syftar på hällar och stenar.

Hallonet blommar i början av sommaren. Blommor och frukter bildas normalt på fjolårsskotten, men hos de så kallade hösthallonerna sker blomning och fruktsättning på de nya skotten som växer upp under den innevarande växtsäsongen. Detta medför att hösthallon i jämförelse med vanliga sommarhallon ger senare och mindre skördar. Emellertid förlänger hösthallonerna skördeperioden och gör det möjligt att plocka färska bär från slutet av juli ända fram till första frosten. Försiktighet bör iaktas då hallonen skördas. Bären, som egentligen består av små löst sammanhållna stenfrukter, är ytterst ömtåliga. De är mångsidigt användbara och har spelat stor roll i hushållet och folkmedicinen.

Den begynnande hallonodlingen skedde troligtvis genom att vildväxande plantor med stora bär planterades i kökslanden. Det var inte heller ovanligt att hallon fick bilda häckar runt trädgårdarna. Först på 1750-talet blev odlingen mer allmän, och de tidigaste sorterna började spridas i England omkring år 1800. Två av de äldst kända, som odlats i vårt land, är Röda Antwerpiska och Gula Antwerpiska. Namnen indikerar att hallon förekommer i flera gul-röda nyanser. Gula hallon ses sällan vildväxande, men upptäcks ibland som förvildade i gamla trädgårdar. En gång i tiden ansågs de gula sorterna smakmässigt överlägsna de röda.

POMs Frukt- och bäruppropet letar efter de Antwerpiska sorterna, och önskar också information om andra äldre namnkända eller namnlösa hallon, företrädesvis med stora frukter. Vi tar tacksamt emot ditt tips på fruktochbaruppropet@pom.info eller Frukt- och bäruppropet, CBM, Box 54, 230 53 Alnarp.

Text: Inger Hjalmarsson